

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Rakenne-ehdotukset

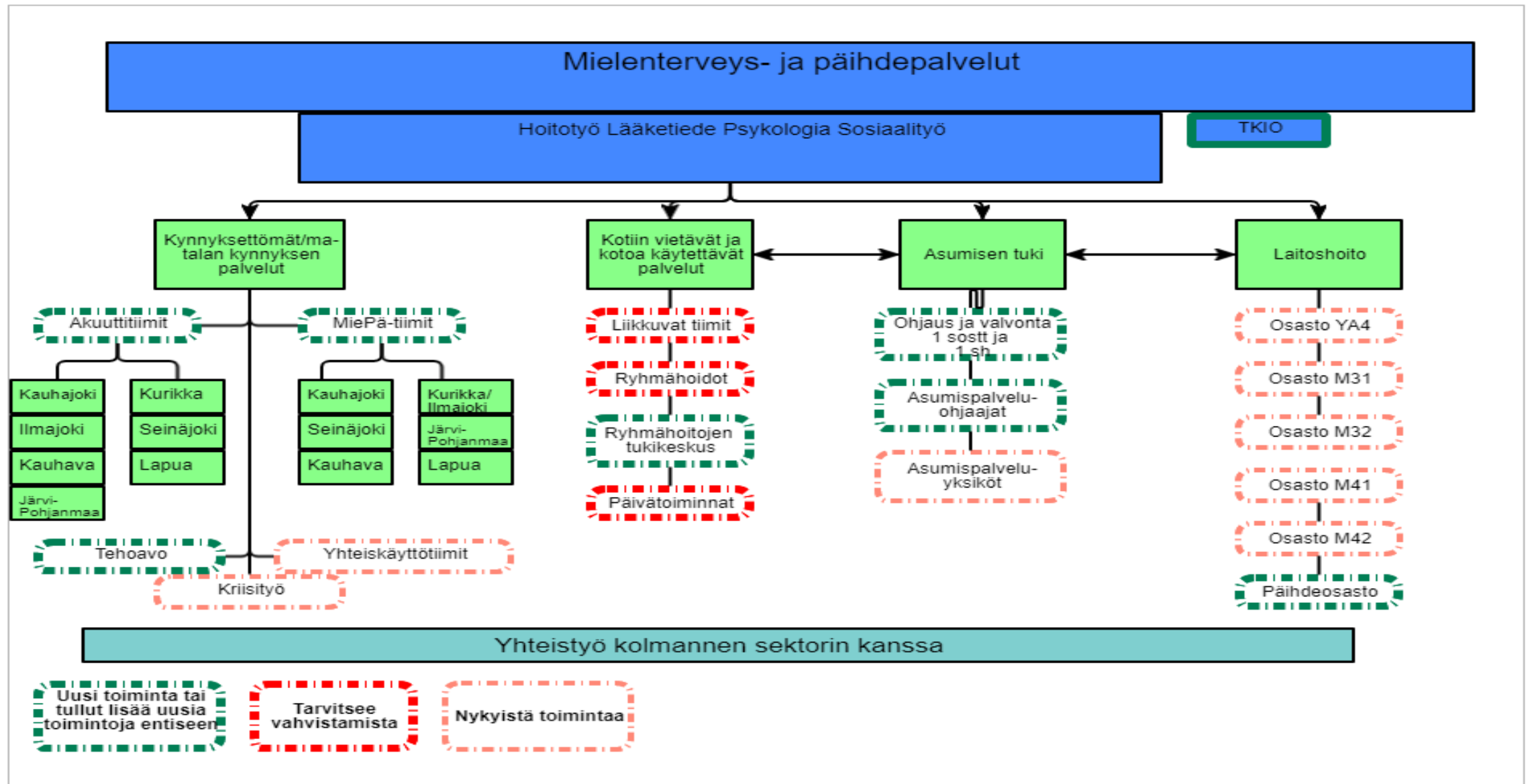
Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

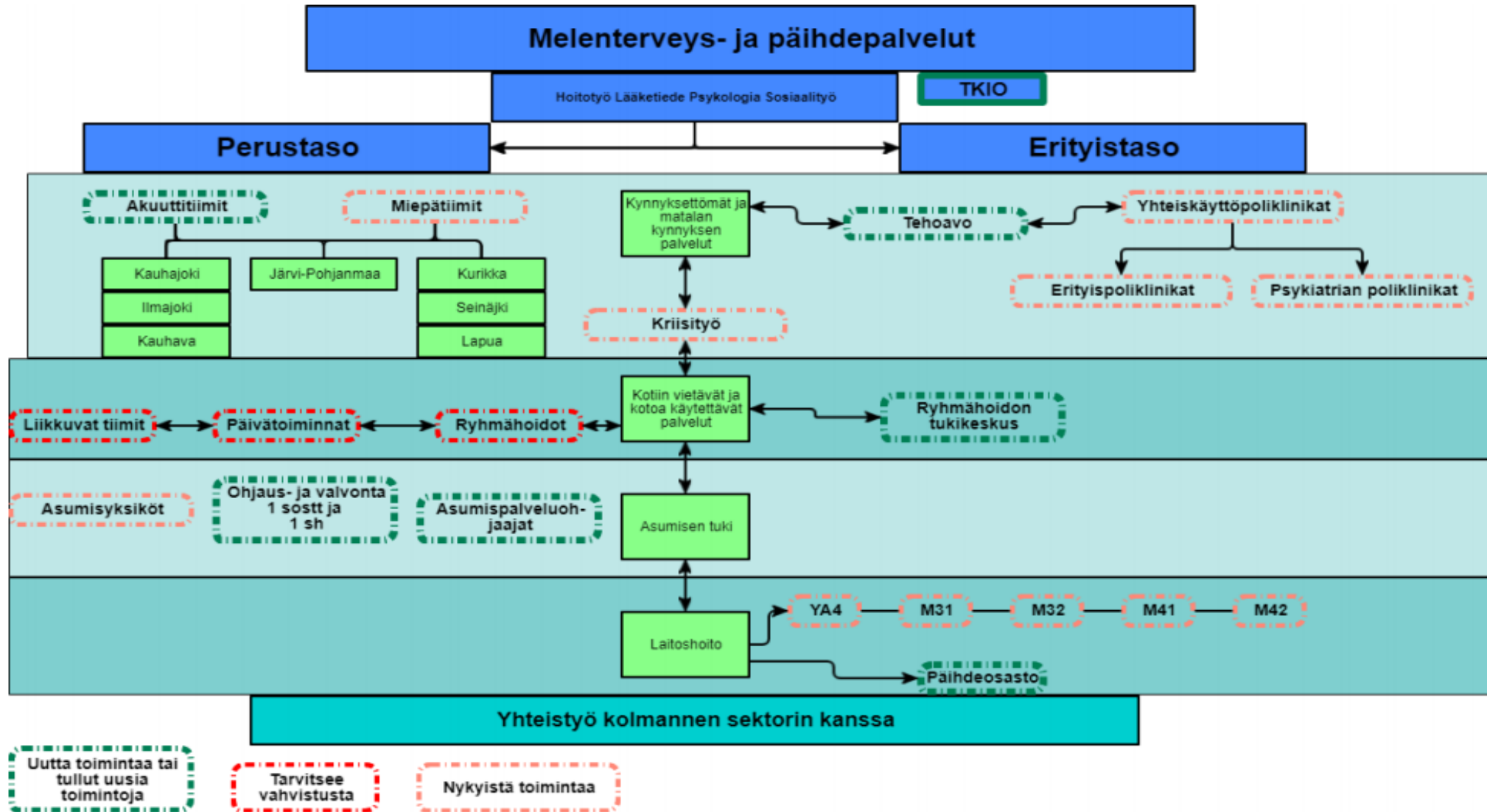

- Tulevasta rakenne-ehdotuksesta on tehty kaksi eri versiota
 - Kummassakin ehdotetussa versiossa palvelut on jaettu seuraavasti:
 - Kynnyksettömät ja matalan kynnyksen palvelut
 - Kotiin vietävät ja kotoa käytettävät palvelut
 - Asumisen tuki
 - Laitoshoito
- Huomioitu myös henkinen ensiapu ja kriisityö, kolmas sektori, tutkimus- ja kehittäminen sekä muita kehitettäviä kokonaisuuksia

Versio 1.5

Versio 2.5

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

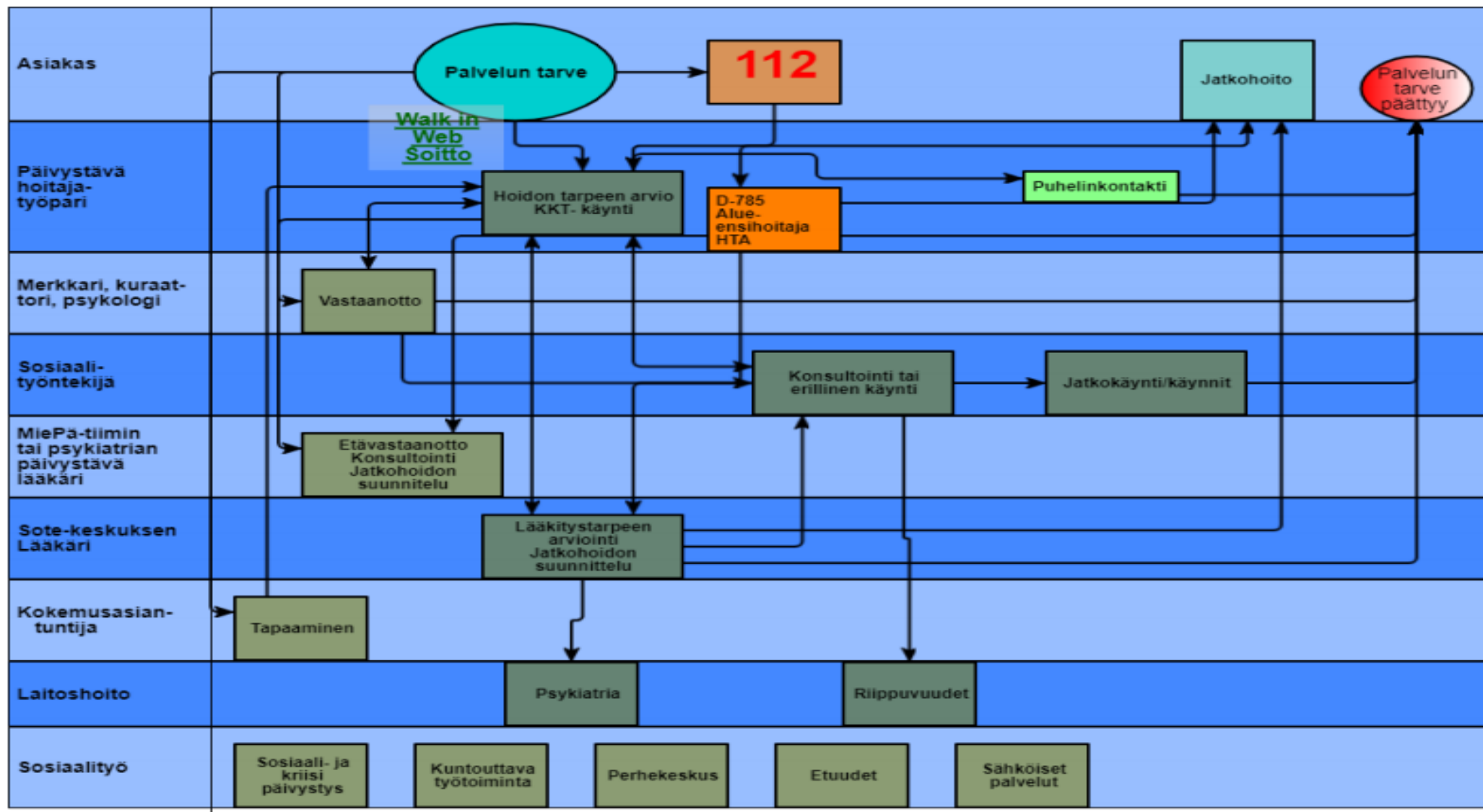
Kynnyksettömät ja matalan kynnyksen palvelut:

- **Akuuttitiimi**

- kahden työntekijän tiimi, esimerkiksi sairaanhoitaja-lähihoitaja-työpari, joka on sijoitettu sote-keskukseen
- työaika ma-pe klo 8-16
- päivystyksellistä työtä, kiireettömät mielenterveyshälytykset (EEP071 yhteistyössä → alue-ensihoitajat)
- Web-ajanvaraus Käynti Kerrallaan Terapia-tapaamiseen
- Sote-TIKE- yhteistyö
- konsultointiapu sote-ja perhekeskukseen, yhteistyö kouluterveydenhuollon kanssa (psyyykkarit)
- Sote-keskuksen lääkärin kanssa yhteistyö
- kokemusasiantuntijan tapaaminen sote-keskuksessa

Akuuttitiimi

Sote-uudistus

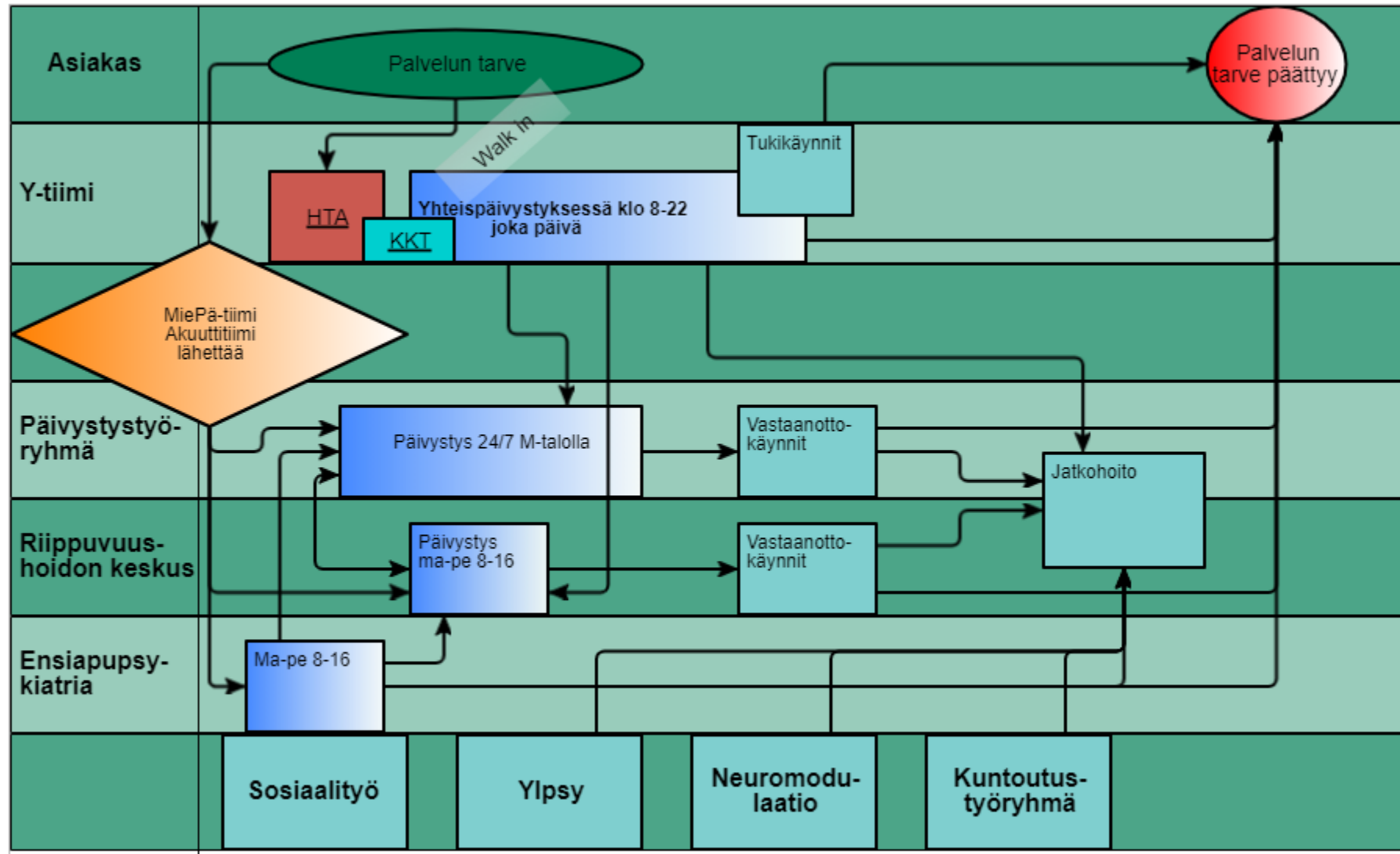
Etelä-Pohjanmaa

Kynnyksettömät ja matalan kynnyksen palvelut

- Miepä-tiimi ehdotuksessa 1.5
 - monialainen arviointiin, hoitoon ja tutkimuksiin perehtynyt tiimi
 - lääkärillä vastuu potilaan hoidosta (työnjako sote-keskuksen ja esimerkiksi tth:n lääkärin kanssa)
 - muodostetaan nykyisistä sosiaalityön, perusterveydenhuollon ja psykiatrisen erikoissairaanhoidon mielenterveys- ja päihdetyöntekijöistä
 - työntekijät, heidän roolit/työnjako sekä työpisteet jakautuvat nykyisten psykiatrian poliklinikkojen, sosiaalityön ja perusterveydenhuollon kesken aluekohtaisesti, esimerkiksi Suupohjan alueelta Kauhajoen psykiatrinen poliklinikka ja LLKY:n palvelut
- Miepä-tiimi ehdotuksessa 2.5
 - monialainen arviointiin, hoitoon ja tutkimuksiin perehtynyt tiimi, joka on muodostettu nykyisten terveyskeskusten mielenterveys- ja päihdetyön sekä sosiaalihuollon työntekijöistä
 - rakenteellisesti perustasolla sote-keskuksissa toimiva tiimi. Palvelujen koordinointi ja hoidon porrastus tapahtuu MiePä-tiimi- kohtaisesti asiakkaan tarpeen mukaan.
 - Tiedonkulku ja mahdollinen jatkohoidon järjestäminen tapahtuu keskitetysti tiimin sisällä.

Tehoavo

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Kynnyksettömät ja matalan kynnyksen palvelut

- Tehoavo
 - Psykiatrian päivystys 24/7 (M1, vakavat psyykkiset sairastumiset ja hoidon tarpeen arvioinnit)
 - Y-tiimi yhteispäivystyksessä
 - Tiiviit hoitokontaktit ja erityisosaamista tarvitsevat henkilöt
 - Riippuvuushoidon keskus → päihdepäivystys ma-pe 8-16
 - Ensiapopsykiatria
 - Sosiaalityö
 - Yleissairaалapsykiatria
 - Neuromodulaatio
 - Kuntoutustyöryhmä

Kynnyksettömät ja matalan kynnyksen palvelut:

- Yhteiskäyttötiimit/ -poliklinikat
 - erityisosaamisen tiimejä kuten psykoterapiapoliklinikka, syömishäiriöyksikkö, neuropsykiatria, pikku lasten, lasten ja nuorten psykiatrinen avohoito, psykogeriatrian poliklinikka
 - jatkavat nykyistä toimintaa
 - ehdotuksessa 2.5 psykiatrian poliklinikat jatkavat erillisinä poliklinikkoina kuten tähänkin saakka
- Henkinen ensiapu ja kriisityö
 - HEA-ryhmän työskentely jatkuu
 - kriisityön järjestämiseen kaksi vaihtoehtoa
 - terveyskeskusten kriisityöryhmät jatkavat toimintaa ja sosiaali- ja kriisipäivystys koordinoi toimintaa
 - sosiaali- ja kriisipäivystys järjestää keskitetysti koko kriisityön Etelä-Pohjanmaalla
 - Asiasta on käynnissä selvitystyö TSK-hankkeessa
- Kolmas sektori
 - Yhteistyötä tule lisätä palveluiden kehittämiseksi
 - Kokemusasiantuntija- ja vertaistukitoiminnan kehittäminen
- Palvelutuotannon ohjausjärjestelmän käyttäminen

Kotiin vietävät ja kotoa käytettävät palvelut

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Kotiin vietävät ja kotoa käytettävät palvelut:

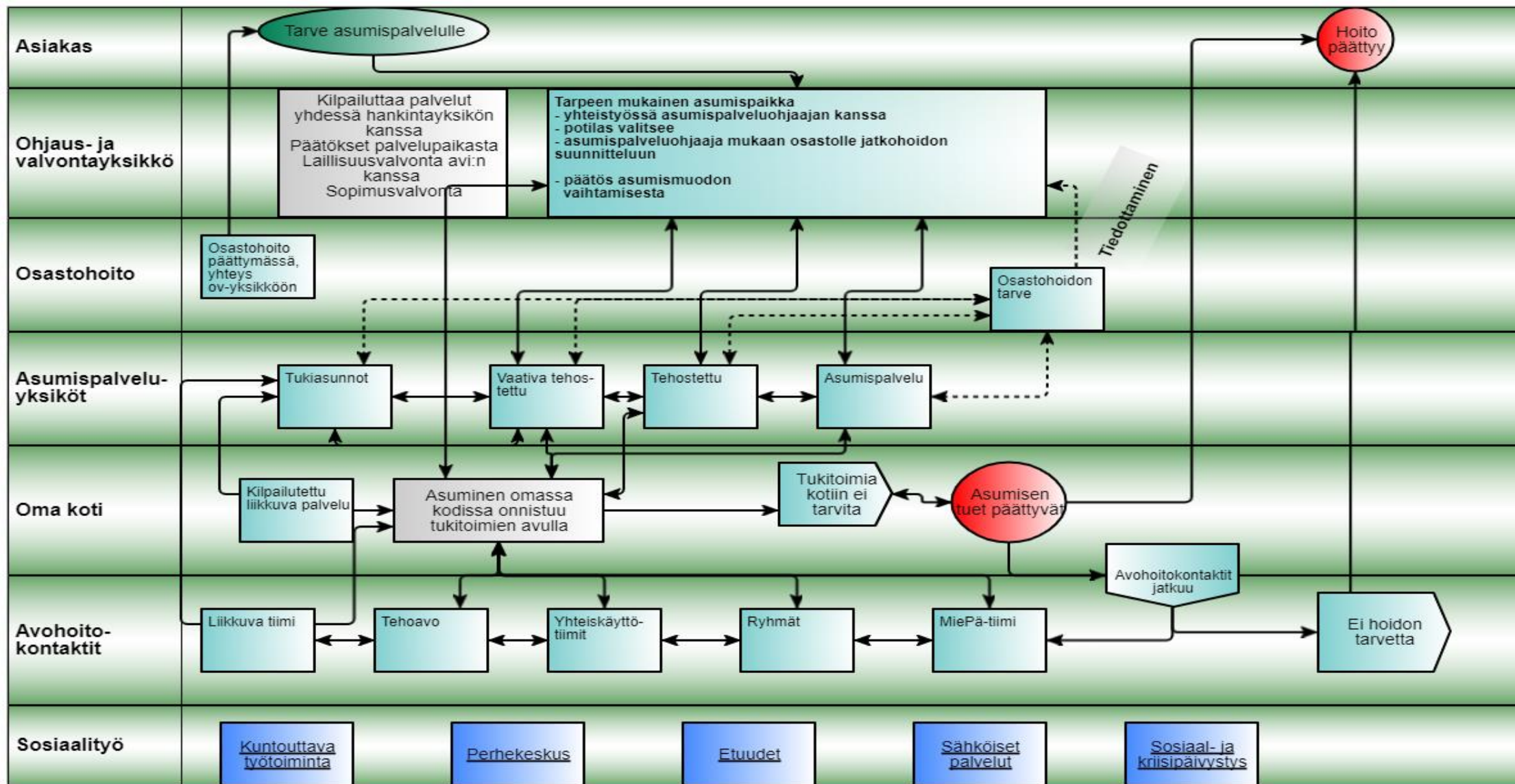
- liikkuva tiimi sote-keskukseen
 - muodostetaan nykyisistä resursseista
 - sairaanhoitaja, lähihoitaja, sosiaaliohjaaja, toimintaterapeutti, sosiaalityöntekijä
 - henkilömäärä palvelujen tarpeen mukaan n. 2-5 henkilöä
 - tuki asiakkaan omaan kotiin
 - jalkautuvaa toimintaa ja yhteistyö esimerkiksi Ohjaamojen kanssa
 - Sote-TIKE yhteistyö
 - Alue-ensihoito+akuuttitiimi → D-785
- päivätoimintapaikat, ryhmähoidot ja ryhmähoidon tukikeskus
 - Plakkarin, Olkkarin ja muiden vastaavien toiminta jatkuu edelleen ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään
 - nykyiset ryhmätoiminnot säilyvät ja tarvittaessa lisätään
 - pitkäaikaista hoitoa ja tukea tarvitsevien potilaiden hoitopaikkoja
 - avo- ja suljetut ryhmät
 - ryhmähoidon tukikeskuksen muodostaa nykyinen erikoissairaanhoidon ryhmähoito- yksikkö → tuki alueen ryhmähoitopaikkoihin, ryhmähoitojen kehittäminen ja erikoisryhmien vetäminen alueella
- digitaaliset palvelut
 - web-ajanvaraus akuuttitiimin vastaanotolle (KKT)
 - chat-palvelu
 - etävastaanotto
 - kuntalaisen mahdollisuus omaan oirearvioon ja jatkohoitosuositukseen (omaolo.fi, mielenterveystalo.fi ja vastaavien palveluiden hyödyntäminen)

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Asumisen tuki

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Asumisen tuki

- Asumispalvelut ja asumisen tuki jaetaan tulevaisuudessa viiteen eri segmenttiin.
- Asumispalveluiden hankinta on mahdollista kilpailuttaa koskemaan koko hyvinvointialueen ostopalveluja. Kilpailutus tulee tehdä yhteistyössä hankintatoimen sekä ohjaus- ja valvontayksiön kanssa.
- Asumispalveluissa tulee olla laadun arviointiin soveltuva mittaristo sekä laaturekisteri palveluja tuottavista yksiköistä
- Ohjaus- ja valvontayksikkö
 - yksiköitä voi olla 1-5 koko hyvinvointialueella resurssien ja tarpeen mukaan. Yksikössä työskentelee sosiaalityöntekijä tai -tekijöitä, sairaanhoitaja tai -hoitajia ja asumispalveluohjaajia
 - Ohjaus- ja valvontayksikön tehtäviin kuuluu sopimusvalvonta ja laillisuusvalvonta. Valvontaan liittyvien tehtävien osalta tulee huomioida lain (Laki hyvinvointialueesta 611/2021) antamat mahdollisuudet laillisuusvalvonnan ja asiakaskohtaisen päätöksenteon suhteen.
 - Ohjaa asiakkaan tarpeen mukaisiin palveluihin yhdessä hoitavan tahon kanssa

Asumisen tuki

Ohjaus- ja valvontayksikkö (1-5 yksikköä): 1 sosiaalityöntekijä, 1 sairaanhoitaja, asumispalveluohjaajat

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut tulevaisuudessa (lähde THL)

Vaativa tehostettu palveluasuminen	Tehostettu palveluasuminen	Palveluasuminen	Tuettu asuminen	Tuki omaan kotiin
Erittäin vaativa ympärivuorokautinen palvelun tarve - Yhteisöllistä asumista ryhmäasunnossa, jossa henkilökunta paikalla ympäri vuorokauden - Henkilöstömitoitus korkeampi kuin tehostetussa palveluasumisessa - Vaikeat käytöshäiriöt - Impulsiivisuus - Ei suoriudu itsenäisesti päivittäisistä toiminnoista - Ohjaajan läsnäoloa tarvitaan paljon - Asuminen pitkäaikaista	Ympärivuorokautinen palvelun tarve - yhteisöllistä asumista ryhmäasunnossa, jossa henkilöstö on paikalla ympäri vuorokauden. - Kuntoutujaa avustetaan hänen päivittäisissä toiminnoissaan, kuten henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimisesta, ruokailun järjestämisestä, siivouksessa ja pyykinpesussa sekä lääkärin ohjeiden mukaisessa lääkehoidossa. - Harjoitellaan itsenäistä päätöksentekoa, raha-asoiden hoitoa, mielekästä vapaa-ajan viettoa ja sosiaalista kanssakäymistä. Voi olla asumispalvelua - Asuminen ja tuki pitkäaikaista - Ei suoriudu itsenäisesti suurimmasta osasta päivittäisistä toiminnoista - Esimerkiksi <u>alkoholidementit</u> Tai kuntouttavaa asumispalvelua - Lyhytaikaisia intervaleja - Kriisipaikkoja - Jaksot muutamasta viikosta muutamaaan kuukauteen - Tähdätään palveluasumiseen tai itsenäisempään asumiseen - Tuki yksikön ulkopuoliseen toimintaan osallistumisessa	Palvelun tarve ajoittuu päiväaikaan - yhteisöllistä asumista ryhmäasunnossa - myös tavallista palveluasumista itsenäisessä asunnossa. - Toimintaan sisältyy monipuolinen kuntoutus ja asiakkaan toimintakyvyn ja sosiaalisten suhteiden vahvistaminen. - Kuntoutujalla on mahdollisuus osallistua päivätoimintaan. - Itsenäistä asumista - Harjoitellaan asioimista asumispalveluyksikön ulkopuolella - Työntekijä paikalla 12/7 pidempiaikaista asumispalvelua	Palvelun tarve ajoittuu arkipäiviin - säännöllistä, kuntoutus-suunnitelmaan perustuvaa mielenterveyskuntoutusta - Kuntoutukseen liittyy kotiin annettavia tukipalveluja - Lääkehoidon seuranta - Osallistuu ryhmätoimintoihin - Kodin hoidossa avustaminen - Tuki asioimiseen - Tuki itsestä huolehtimiseen - Tavoitteena on itsenäisen asumisen tukeminen ja mahdollistaminen. - Useita asuntoja samassa kiinteistössä - Liikkuvan tiimin/asumispalvelukoordinaattorin käynnit tai ostopalveluna	Palvelun tarve muutamia kertoja kuukaudessa - Arjen tukea päivittäisistä toiminnoista selviytymiseen - Lääkehoidossa tukeminen - Kodin hoidossa tukeminen - Osallistuu ryhmätoimintoihin ja asioi itsenäisesti - Kykenee huolehtimaan pääsääntöisesti itsestään - Liikkuvan tiimin/as.palv.koordinaattorin käynnit tai ostopalveluna

Hoidon tarve
päättyy

Tehoavo

Asumisen tuki

Riippuvuus-
keskus

Ryhmähoidot

Kotiin vietävät
ja kotoa
käytettävät
palvelut

MiePä-tiimi

Yhteiskäyttö
tiimi

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Mittarit toiminnan ohjaamiseen ja muutoksen seuraamiseen

- Asiakaspalautteet
- Asiakastyytyväisyyskyselyt
- Hoitoon pääsy
- Hoitojaksojen pituudet
- Osastohoidon käyttäminen
- Avohoidon vastaanottokäyntien määrät
- Diagnoosien kirjaamisen seuranta
- Asumispalveluissa asuvien määrä/segmentti
- Avo- ja laitoshoidon käytetyt €/asukas/kunta
- RAICMH

Kehitettäväksi ja selvitettäväksi jää

- Käynti Kerrallaan Terapia- menetelmän käytön laajentaminen päivystykselliseen mielenterveys- ja päihdetyöhön, kasvatusta- ja perheneuvolatyöhön sekä aikuisten psykososiaalisiin palveluihin. Menetelmän käyttämisestä on tehty opinnäytetyö, jossa on selvitetty työntekijöiden näkemyksiä menetelmän käyttämisestä. Lopullista opinnäytetyötä ei ole vielä julkaistu
- RAICMH- eli psykiatrisen kotihoidon hoidon tarpeen arviointimittarin tai muun vastaavan tyyppisen palvelun tarvetta mittaavan mittarin käyttöönotto
- Oman tuotannon järjestämistä asumisen tuen palveluissa selvitettävä
- Asumispalveluihin tulee luoda laatukriteerit
- Toipumisorientaation laajentaminen koko hyvinvointialueen mielenterveys- ja riippuvuuspalveluihin.
- Ryhmähoitojen ja ryhmähoidon tukikeskuksen toiminnan kehittäminen
 - 2-3 viikon intensiivijaksot esimerkiksi laitoshoidon jälkeen tai jos tarvitaan avohoidon tiivistämistä
 - nuorten 18-30 vuotiaiden ryhmät
- Hoitoihin ja tutkimuksiin liittyvät palveluketjut ja - polut tulee kuvata

Kehitettäväksi ja selvitettäväksi jää

- Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluihin tulee perustaa asiakasohjausyksikkö yhteistyössä vammaispalveluiden ja ikäihmisten palveluiden kanssa
- Kehitysvammapsykiatrian alueellinen palvelujen kokonaisuus ja toteutus tulee arvioida ja tehdä suunnitelma palvelujen parantamiseksi
- Nuorten 13-18/23 vuotiaiden mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen järjestämisen suunnittelu ja toteutus
- Kiireettömien mielenterveyshälytystehtävien hoitaminen akuuttitiimien ja alue-ensihoidon yhteistyöllä. Tämä muutos vaatii alue-ensihoitajien lisäämisen josta on sovittava ensihoidon kanssa. Nyt käytössä olevasta mallista on tehty opinnäytetyö, jossa on kartoitettu työntekijöiden kokemuksia kiireettömällä mielenterveyshälytyksillä. Tuloksista voi lukea osoitteesta https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/499326/Raunio_Miika.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- mielenterveys-, päihde- ja riippuvuusstrategioiden tekeminen hyvinvointialueelle

